

[A. C. Normann.]

gere, end de gjorde under tidligere love om tvangslån af samme slags fra den tid, da de konservative var med i regeringen.

Efterhånden som regeringens kriselove fra i sommer nu er ved at blive betragtet som en helhed, er det mit indtryk, at en stor del af de mennesker, der forståeligt nok måtte beklage sig over stabiliseringslånets individuelle virkninger, efterhånden fandt sig godt dækket ind for det midlertidige afsavn, dette lån medførte, ved de fordele, afskrivningsreglerne og investeringsreglerne og investeringsfonden bød dem. I hvert fald er en roligere atmosfære blevet tilvejebragt; det er kun godt, og det må anerkendes, at oppositionen har bidraget sit hertil.

Jeg fandt i går grund til at kippe med flaget over for det ærede medlem hr. Aksel Møller i anledning af hans forstandige bemærkninger vedrørende spørgsmålet om markedsproblemerne, og efter en gennemgang af det ærede medlem hr. Erik Eriksens tale kan jeg tilføje, at der ligeledes deri er ikke så få områder, der tyder på virkelige samarbejdsmuligheder.

Det gælder rationaliseringen af forsvaret, og det gælder, i hvert fald efter ordlyden, militære besparelser. Dog var det ærede medlem jo ikke den, han er, hvis der ikke i talen var et på den ene side og på den anden side. Venstre vil spare, men kun hvis der er saglige grunde dertil. (*Erik Eriksen*: Ja, hvad ellers?). Det har det ærede medlem ganske ret i. Hvad ellers? Men så ligger der altså heller ikke deri nogen besked om, hvad det er, venstre vil. Jeg tror, at hvis det ærede medlem har en lige så god vilje som hans vælgere i vort fælles amt, Ribe amt, kan han sikkert finde sådanne saglige grunde, om ikke andre steder så i vor økonomiske situation.

Det ærede medlem er på regeringens side i spørgsmålet om danskhedens stilling i Sydslesvig, og mange af hans principielle økonomiske betragtninger, synes jeg, er positive. Også her understreger det ærede medlem flere gange selv sin enighed med regeringen. Det gælder forholdet til eksport erhvervene, det gælder det indenlandske pris- og omkostningsniveau, hvor det ærede medlem jo positivt anerkendte åbningstalens indhold, og det gælder meget andet. Jeg

tror heller ikke, det ærede medlem hr. Erik Eriksen har uret i sit almindelige syn på problemet offentlige beskæftigelsesarbejder, idet han jo ikke benægter, at man her må betragte arbejdsløhedsøerne under en lidt anden synsvinkel og ikke kan betragte dem under den normale synsvinkel.

Lidt besynderligt virker udtrykket „tvangslånets regering“. Det er en af disse finter, som det ærede medlem er så overordentlig god til at finde frem, men udtrykket virker mærkeligt, når det bruges netop af en mand, der selv som regeringschef har gennemført meget skrappere tvangslån end dette. Men det er vel et af den slags ord, som det ærede medlem ikke lige på én gang har kunnet få med i oppositionens sprogrensning.

Heller ikke i voldtgiftsspørgsmålet synes vi at være langt fra hinanden, og med hensyn til finansieringen af boligbyggeriet slog det ærede medlems tale næsten over i direkte ros; det giver en fornemmelse, som vi må have en lille smule tid til at vænne os til.

Det radikale venstre har med glæde noteret sig det ærede medlems ord om nødvendigheden af at forøge produktiviteten. Man kan måske kalde dem selvfølgelige, men det bemærkelsesværdige er, at de efterfølges af nogle bemærkninger om produktivitetsfremmende lønsystemer, som falder sammen med, hvad det radikale venstre i mange år har talt for — bonussystemer og andre omlægninger af lønsystemet, der har medført betydelige fordele både for arbejderne, funktionærerne og virksomhederne, simpelt hen af den grund, at disse systemer havde den karakter, at de gjorde de tre parter solidariske i interessen for en produktionsstigning. Kunne vi få sådanne systemer fremmet, tror også vi, at det ville medføre overordentlige, ja, måske overraskende fordele. Vi har næret os problemet med loven om udbyttedeling, og jeg tror, at en udvej, som vi bør interessere os for, er tanken om lønmodtageres opsparring i form af aktier; det ville også bidrage til den fælles interesse i virksomhedernes trivsel og øge investeringen. Jeg har set en skilddring af forholdene på det område i Amerika, hvor en repræsentant for den amerikanske fondsbørs gav den oplysning til pressen, at derovre har ikke mindre end 40 pct. af